

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033

Trafikverket har 2021-11-20 på uppdrag av regeringen översänt rubricerad remiss till Storumans kommun. Yttrande ska lämnas till Infrastrukturdepartementet senast 2022-02-28.

Inledning

Storumans kommun noterar att det nya planförslaget till nationell plan för transportinfrastruktur 2022-2033 inte berör Storumans kommunareal. Förslaget koncentrerar sig nästan uteslutande på en fungerande infrastruktur utmed norrlandskusten och längs malmbanan.

I Storumans kommun är turism, gruvor, skogsnäring och energiproduktion betydande näringar, vilket betyder att en fungerande infrastruktur i en glesbefolkad kommun är viktigt. Storumans kommun ligger centralt med tanke på transportkorridorer - här korsas två Europavägar (E12 och E45) och två järnvägar (Tvärbanan och Inlandsbanan), vi har en stor omlastningsterminal. Infrastrukturen ska vara garanterad även för framtidens växande behov och ett klimat i förändring.

Öst-västliga stråket

Direktiv från regeringen pekar på att man ska samfinansiera åtgärder med länsplanerna för trafiksäkerhetsåtgärder på regionalt vägnät som förkortar restiden på landsbygden, till exempel åtgärd som mittseparering för att stärka trafiksäkerheten och på så sätt bibehålla högre hastigheter. I den nationella planen finns inte några åtgärder för Storumans kommun angivna.

I länsplanen finns en åtgärd angiven: underlag för elektrifiering Hällnäs-Storuman. Storumans kommun uppskattar den prioriteringen i Länsplanen men hade även önskat tydliga prioriteringar i den nationella planen för Västerbottens inland. Elektrifiering framhålls som ett medel för att nå regeringens målsättning om att vara klimatneutralt år 2045. Den nationella transportplanen ger inte förutsättningar för att vätgas avseende

2022-02-28

framställning och distribution som kan bidra till energiomställningen inom transportsektorn.

De västra kommundelarnas turistorter bedöms sannolikt fortsätta expandera i hög takt även kommande 10 år och det finns därtill planerade investeringar inom industri, handels- och bostadsområden. Detta sammantaget försöker vi hantera med nya fördjupade översiktsplaner som påverkar riksintresse E12.

Resande på Europaväg 12 och 45 kommer att öka i samband med expansionen, dels för att en stor del av de som reser har sina fritidsboenden i Storumans kommun, dels på grund av att fler turister vill uppleva Storumans kommuns natur och fjällvärld. I kommunens egna trafikmätningar framträder resandedagarna tydligt redan idag.

Pandemin har gjort att digitaliseringen av arbetsmarknaden har utvecklats snabbt vilket möjliggjort att fler jobbar från sina fjällstugor. Detta medför att trafiken kan komma att spridas även under perioder som inte tidigare utmärktes som turistsäsong.

Vi önskar att nationella planen hade prioriterat underhåll och mittseparering av tvärstråket i öst-västlig riktning, framför allt väster om Storuman. Det finns risk för fler allvarliga olyckor där mittseparering saknas, vägen har dubbelsidiga vägrensräcken och endast 6,5 m vägbredd sommartid. Oroliga resenärer tar regelbundet kontakt med kommunen och avkräver åtgärder. Den regionala trafikstrategin framhåller behov av bredare vägen och bättre släntlutning på E12.

Vi anser att den nationella planen i stor utsträckning saknar hänsyn till gränsöverskridande kommunikation. Inte minst E12 är en viktig transportled för de öst-västliga transporterna över nationsgränsen mellan Sverige och Norge. Förutsättningar måste skapas för långsiktiga planeringsprocesser över nationsgränserna. Transportpolitiken i Norge, Sverige och Finland har ett gemensamt mål där ambitionen bland annat är att flytta över långväga godstransporter från väg till järnväg. Man vill verka för att stärka tvärstråket och där är elektrifiering, erbjuda infrastruktur som möjliggör alternativa bränslen och standardhöjning centrala.

Nord-sydliga stråket

Inlandsbanan är en väsentlig del av infrastrukturen i vår kommun och en viktig tillgång i infrastrukturen i Sverige. Storumans kommun har under 2021 färdigställt NLC Storumanterminalen och gett direktkoppling mellan Tvärbanan och Inlandsbanan vilket medger mycket rationell trafik och nya möjligheter. Storumans kommun prioriterar en utvecklad systemfunktion för Inlandsbanan genom upprustning och standardhöjning i hela Norrland. Inlandsbanan kommer kunna tjäna som ett "tredje spår" som erbjuder redundans till Botniabanan och Stambanan vilket kan ha betydelse för de tillkommande industrietableringarna i Västerbotten och Norrbotten. Dessutom är varje kilometer upprustad järnväg i Sverige ett viktigt steg i arbetet för att klara klimatmålen.

2022-02-28

Drift och underhåll

Inlandsbanan (IBAB) erhåller drift- och underhållsbidrag från staten som bestäms inom ramen för nationella planen. Nuvarande driftsbidrag ligger på 150 mnkr och indexuppräknas ej. Det ger som kuriosum 116 kr per meter. Det är otillräckligt och innebär att underhållsskulden ökar i rask takt. Underhållsskulden är idag beräknad till 745 mnkr och omfattar åtgärder för vitala anläggningsdelar inom en femårsperiod. Statens driftbidrag till Inlandsbanan för kommande planperiod behöver därför höjas till 225 miljoner kronor årligen från 2022 samt indexuppräknas.

Inlandsbanan är idag inte heller tillräckligt attraktiv för att attrahera ny trafik eftersom den har stora begränsningar i standard som gör att det dels går för långsamt, dels att man inte kan lasta normal vikt. Sträckorna mellan Sveg-Brunflo och Arvidsjaur-Gällivare måste rustas upp till full standard. En rustad Inlandsbana är det enda järnvägsprojektet i norra Sverige som på kort tid kan tillföra ny kapacitet till transportsystemet.

Industrietableringar

De stora industrietableringarna i norra Sverige kommer att kräva stora energimängder. Elproduktionen i el-område 1 kommer inte att vara tillräcklig, mer energi behöver tillföras från el-område 2. Att bygga nya stora kraftledningar tar längre tid än industrietableringarnas energibehov medger. Längs Inlandsbanan finns många gröna kraftanläggningar där överskottsproduktion skulle kunna omvandlas till vätgas. Att lagra denna energi i containers och frakta på Inlandsbanan skulle kunna vara ett viktigt bidrag till ovan nämnda etableringar. Planer på vätgasproduktion finns på flera platser längs hela Inlandsbanan.

Med en flexibel infrastruktur för produktion och distribution av vätgas kan Sverige i närtid bli exportör. Inlandsbanan har goda förutsättningar att utgöra en sådan ryggrad i ett nationellt system.

Persontrafik

En ökande godstrafik leder till en förbättrad infrastruktur vilket också kan skapa förutsättningar för persontrafik på Inlandsbanan. På dagens anläggning kan motorvagnar framföras i 80 km/h. På en rustad bana kan snabbare persontåg bli med konkurrenskraftiga jämfört med vägtrafiken. Hållbara persontransporter med tåg bidrar till regional utveckling genom bättre tillgänglighet och starkare konkurrenskraft för inlandets besöksnäring, invånare och näringsliv.

2022-02-28

Sammanfattning

Storumans kommun anser att den nationella transportplanen:

- inte omfattar hela landet. Det kommer påverka investeringsviljan för industrier och verksamheter inom Storumans kommun negativt över hela planperioden.
- inte tillgodoser de expansiva fjällturistorternas basala infrastrukturbehov.
- måste bidra till nödvändiga standardhöjningar på Inlandsbanan genom att höja Inlandsbanans driftbidrag till 225 miljoner kr/år samt indexuppräknade densamma.
- bör skapa förutsättningar för samhällsomställning genom att elektrifiera länets järnvägar och bana väg för produktion och distribution av vätgas för vårt lands fossiloberoende.

Tomas Mörtsell
Kommunstyrelsens ordförande

Karin Malmfjord
Kommunstyrelsens v. ordförande

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen 2022-02-01 § 25

Handläggning: Trafikplanerare Emma Hörnqvist